

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ गृह नुसार
विभागाच्या अखत्यारितील महासमादेशक, होमगार्ड
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्या आस्थापनेवरील गट-अ
ते गट-ड संवर्गातील पदे दिव्यांगासाठी
पदसुनिश्चितीमधून वगळण्याबाबत....

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०२१/प्र.क्र.४०/होम/विशा-८

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,

दिनांक : ०५ ऑक्टोबर, २०२१

वाचा:- १) दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६.

२) गृह विभाग, शासन निर्णय क्र.एमआयएस २००६/प्र.क्र.८१/विशा-८, दि. ०५.१०.२००६.

३) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्र. दिव्यांग

२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दि.१२.११.२०२०

४) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची

दि.०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना.

५) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र. दिव्यांग

२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दि.०२.०२.२०२१.

६) गृह विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२१/प्र.क्र.४०/होम/विशा-८ दि.२३.०६.२०२१

प्रस्तावना :

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगासाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चित करणे आवश्यक आहे. यासाठी केंद्र शासनाने दि.०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी प्रसिध्द केली आहे. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि.०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये, राज्य शासनाच्या आस्थापनेवरील पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्याबाबतच्या सूचना निर्गमित केल्या आहेत. सदर सुचनेस अनुसरून गृह (विशा-८) विभागाच्या अखत्यारितील महासमादेशक, होमगार्ड यांच्या आस्थापनेवरील १८ संवर्गातील पदे सुनिश्चित करण्याबाबतचे आदेश संदर्भ क्र.६ अन्वये निर्गमित करण्यात आले आहेत. तसेच उर्वरित १३ संवर्गातील पदाविषयीचा प्रस्ताव प्रधान सचिव (सामाजिक न्याय) यांच्या अध्यक्षतेखालील तज्ञ समितीसमोर सादर करण्यात आला. सदर तज्ञ समितीच्या दिनांक २४.०८.२०२१ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये दिव्यांगासाठी पदे सुनिश्चितीतुन पदे वगळण्याचा निर्णय घेण्यात आला. याअनुषंगाने तज्ञ समितीच्या दिनांक २४.०८.२०२१ रोजी झालेल्या बैठकीच्या ईतिवृत्तातील मुद्द्याच्या अनुषंगाने गृह विभागाच्या अधिपत्याखालील महासमादेशक होमगार्ड, महाराष्ट्र राज्य मुंबई यांच्या आस्थापनेवरील १३ संवर्गातील गट-अ ते गट-ड संवर्गातील पदे दिव्यांगासाठी पद सुनिश्चितीमधून वगळण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

गृह विभागाच्या अधिपत्याखालील महासमादेशक होमगार्ड, महाराष्ट्र राज्य मुंबई यांच्या आस्थापनेवरील १३ संवर्गातील गट-अ ते गट-ड संवर्गातील पदे सोबतच्या **विवरण पत्र अ** मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे दिव्यांगासाठी पद सुनिश्चितीमधून वगळण्यात येत आहेत.

२. सदर शासन निर्णय, केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि.०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना व सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या दि.०२.०२.२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या सूचनेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२११००५१६०४३०९४२९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(दि.व.सावंत)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

सहपत्र- विवरणपत्र-अ

प्रत :

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/विधानसभा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ५) मा. मंत्री (गृह), यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मा. राज्यमंत्री (गृह-शहरे), यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) मा. राज्यमंत्री (गृह-ग्रामीण), यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) अ.मु.स.(सेवा) सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, आयुक्तालय, पुणे.
- १२) महासमादेशक, होमगार्ड, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- १३) सामान्य प्रशासन विभाग (कार्या-१९), मंत्रालय, मुंबई.
- १४) निवड नस्ती, विशा-८ कार्यासन, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

गृह विभाग शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२१/प्र.क्र.४०/होम/विशा-८,दि.०५ ऑक्टोबर,२०२१

विवरणपत्र - अ

अ.क्र.	पदाचे नांव	मंजूर पदे	शारिरीक पात्रता
	गट - अ		
१.	महासमादेशक, भा.पो.से.	१	S,BN,SE,RW,C,MF,PP,L,KC,ST,W,BLA,BA
२.	उपमहासमादेशक, भा.पो.से.	१	S,BN,SE,RW,C,MF,PP,L,KC,ST,W,BLA,BA
३	जिल्हासमादेशक	३४	S,BN,SE,RW,C,MF,PP,L,KC,ST,W,BLA,BA
४	समादेशक, म.प्र.संस्था	१	S,BN,SE,RW,C,MF,PP,L,KC,ST,W,BLA,BA
	गट - ब		
५	वरिष्ठ निदेशक (अग्नि) (राजपत्रित)	१	S,BN,SE,RW,C,MF,PP,L,KC,ST,W,BLA,BA
	गट -क		
६	वरिष्ठ निदेशक	२	S,BN,SE,RW,C,MF,PP,L,KC,ST,W,BLA,BA
७	कंपनी नायक/निरीक्षण अधिकरी /केंद्रनायक	३५	S,BN,SE,RW,C,MF,PP,L,KC,ST,W,BLA,BA
८	पलटन नायक	३४	S,BN,SE,RW,C,MF,PP,L,KC,ST,W,BLA,BA
९	सामग्री प्रबंधक सुभेदार	२९	S,BN,SE,RW,C,MF,PP,L,KC,ST,W,BLA,BA
१०	निदेशक / प्रदर्शक / कनिष्ठ निदेशक / हवालदार निदेशक	१५३	S,BN,SE,RW,C,MF,PP,L,KC,ST,W,BLA,BA
११	वाहन चालक	३४	S,BN,SE,RW,C,MF,PP,L,KC,ST,W,BLA,BA
	गट - ड		
१२	क्वार्टरगार्ड हवालदार/ नाईक	२	S,BN,SE,RW,C,MF,PP,L,KC,ST,W,BLA,BA
१३	क्वार्टरगार्ड हवालदार	७	S,BN,SE,RW,C,MF,PP,L,KC,ST,W,BLA,BA

Abbreviations used:-

S-Sitting,	BN-Bending	SE-Seeing	RW-Reading and Writing	C-Communication
MF-Manipulation by Fingers	PP-Pulling and Pushing	L-Lifting	KC-Kneeling and Crouching	ST-Standing
W-Walking	BLA-Both Legs and Arms	BA-Both Arms	OL-One leg	BL-Both Legs
OA-One Arm	OAL-One Arm and One Leg	B-Blind	LV-Low Vision	H-Hearing
MW-Muscular Weakness				
OH-Orthopedically Handicapped	CP-Cerebral Palsy	LC-Leprosy Cured	VH-Visually Handicapped	HH-Hearing Handicapped